

OBSAH

V. P. Volgin, Meslier a jeho „Závět“	5
--	---

DÍL PRVNÍ

I. Předmluva. Záměr díla	33
II. Autorovy myšlenky a soudy o původu náboženství světa	35
III. Všechna náboženství světa jsou jenom bludy, klamy a podvody	47
IV. První důkaz nesmyslnosti a lživosti náboženství, jež jsou jenom lidskými výmysly	49
V. Proč politikové využívají náboženských bludů a zlořádů	52
VI. Řekové a Římané měli ve zvyku stavět císaře a slavné muže na roveň bohů. Pýcha slavných, pochlebenství jedněch a nevědomost druhých zplodily a uzákonily tento zlořád	54
VII. Řekové a Římané věřili, že se lidé po smrti mohou stát bohy	56
VIII. Původ modloslužebnictví	58
IX. Ani jedno z náboženství, která jsou na světě, není dáno Bohem	65
X. Druhý důkaz bezduchosti a lživosti všech náboženství. Slepá víra, na níž spočívají všechna náboženství, je jenom pramenem bludů, klamů a podvodů	67
XI. Víra je také jenom zdrojem a neblahou příčinou věčných nepokojů a rozbrojů mezi lidmi	70
XII. Bezduchost všech domnělých důvodů víry a jejich neschopnost dokázat kteroukoli pravdu náboženství	73
XIII. Bezduchost domnělých zázraků a jejich nespolehlivost, pokud jde o potvrzení kterékoli náboženské pravdy	75
XIV. Nespolehlivost vypravování o těchto věcech	78
XV. Nespolehlivost takzvaného Písma svatého, které je silně zfalšováno a překrouceno	85
XVI. Nespolehlivost evangelií	87
XVII. Takzvané Písmo svaté se nevyznačuje větší moudrostí a učeností, než jakou nacházíme u lidí	93
XVIII. Rozpory evangelií	95
XIX. Domnělé zázraky, o kterých se v evangeliích mluví, nejsou pravdivé, a důkaz toho	107

XX. Shoda domnělých zázraků křesťanských s domnělými zázraky pohanskými	123
XXI. Všechny zázraky jsou stejně lživé	127
XXII. Třetí důkaz nepravdivosti a lživosti všech náboženství, vyvozený z nepravdivosti a lživosti domnělých vidění a božích zjevení	134
XXIII. Lidské bláznovství připisovat Bohu, že zavedl kruté a barbarské oběti nevinných zvířat, a domněnka, že mu jsou tyto oběti příjemné	140
XXIV. Původ přinášení obětí	145
XXV. O domnělém příkazu Boha Abrahámovi obětovat vlastního syna	152
XXVI. Nejasnost a lživost domnělých slibů daných Bohem starým patriarchům Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi	156
XXVII. Čtvrtý důkaz lživosti náboženství, vyvozený z nejasnosti a lživosti domnělých slibů a proroctví Starého zákona	158
XXVIII. Lživost domnělých slibů Nového zákona	183
XXIX. Nejasnost a lživost duchovního, alegorického a mystického smyslu, jež naši vynavači Krista podkládají svému takzvanému Pismu svatému a slibům a proroctvím, která v něm jsou obsažena	211

DÍL DRUHÝ

XXX. Pátý důkaz nejasnosti a lživosti křesťanského náboženství, vyvozený z bludů jeho učení a morálky	241
XXXI. První blud křesťanského učení o trojjednosti jednoho Boha ve třech osobách, jež toto náboženství uznává a velebí	242
XXXII. Druhý blud: vtělení Boha učiněného člověkem	245
XXXIII. Duch a osobnost Ježíše Krista	251
XXXIV. Jaká byla jeho kázání a řeči	254
XXXV. Křesťanství bylo na počátku jenom nízkým a opovržením hodným fanatismem	265
XXXVI. Třetí blud křesťanského učení. Modloslužebnictví a uctívání bohů z těsta a mouky v jejich svátosti oltářní	268
XXXVII. Srovnání kultu bohů z těsta s uctíváním bohů ze dřeva a z kamene nebo ze zlata a ze stříbra	270
XXXVIII. Uctívání římskokatolických bohů z těsta otvírá dokořán dveře všemožnému modloslužebnictví	274
XXXIX. Čtvrtý blud, týkající se stvoření a prvotního hříchu	287
XL. Pátý blud, týkající se domnělé pohany a urážky Boha oním hříchem, jeho domnělého hněvu a rozhořčení a takzvaného časného a věčného trestu	289
XLI. Tři základní bludy křesťanské morálky	311
XLII. Šestý důkaz bezduchosti a lživosti křesťanského náboženství, vyvozený ze zlořádů, nespravedlivého tyranství a krutovlády mocných, jež náboženství trpí a ospravedlňuje	318

XLIII. První zlořád, týkající se oné veliké a strašné nerovnosti stavů a společenského postavení lidí, kteří si jsou od přírody všichni rovni	319
XLIV. Původ šlechty	321
XLV. Druhý zlořád. Trpění a ospravedlňování různých povalečských stavů a společenských postavení lidí, jejichž zaměstnání nebo činnost není světu k užítku a z nichž mnozí umějí jen vydírat, okrádat, ničit a utiskovat druhé	326
XLVI. Zlořád tkvící v tom, že je trpěno a ospravedlňováno tolikeré duchovenstvo, a zvláště povalečtí a zbyteční mnichové	327
XLVII. Zlořád tkvící v tom, že je trpěno, aby měli tak veliká bohatství, ačkoli skládají sliby chudoby	328
XLVIII. Zlořád, který tkví v tom, že je trpěno tolik žebravých mnichů, kteří by mohli pracovat pro společnost a živit se poctivou prací	332
XLIX. Třetí zlořád, který tkví v tom, že si každý zvláště přisvojuje plody země, místo aby patřily všem a aby z nich všichni lidé brali rovným dílem, z čehož ve světě povstává mnoho zla a bídy	342
L. Čtvrtý zlořád. Zbytečné a nespravedlivé rozdíly mezi rody a zla, jež z toho plynou	344
LI. Pátý zlořád. Jiný zlořád, týkající se nerozlučitelnosti manželství a zla, která z toho pocházejí	346
LII. Jakým velikým štěstím by bylo pro lidi, kdyby všichni společně v pokoji užívali blaha a příjemnosti života	348
LIII. Rozvrat obce prvotních křesťanů	354
LIV. Šestý zlořád, týkající se tyranské vlády králů a mocných tohoto světa	356
LV. Tyranství králů Francie, jejíž lid je nebohý a nešťastný	361
LVI. Vznik a růst daní. Vznik daní a poplatků ve Francii	364
LVII. „Blaho Evropy r. 1694.“ Co říká jeden autor o tyranské vládě králů Francie	367
LVIII. Žádný král nemá právo tyranizovat lid ani mu o své vůli ukládat daně bez souhlasu stavů	379
LIX. Co o tom říkají pochlebovači králů a panovníci	380
LX. Sedmý důkaz bezduchosti a lživosti náboženství, vyvozený z nesprávnosti samotné představy lidí o domnělé existenci bohů	386
LXI. Většina učených a nejmoudřejších lidí starověku popírala existenci bohů nebo o ní pochybovala	386
LXII. Odkud pochází první víra v bohy a jejich poznání	391
LXIII. Vyznačící bohů byli nakonec donuceni přiznat nesprávnost panujícího názoru o mnohosti bohů	393
LXIV. Jejich víra v jednoho Boha není zdůvodněna lépe	395
LXV. Ani krása, ani řád, ani dokonalost výtvorů přírody nijak nedokazují existenci jediného Boha, který prý je stvořil	396
LXVI. Fantastická představa o Bohu, kterou mají jeho vyznačící	400
LXVII. Je zbytečné uchylovat se k předpokladu existence všemohoucího Boha, aby byla vysvětlena příroda a vznik všech věcí v ní	403

LXVIII. Bytí nemohlo být stvořeno	405
LXIX. Možnost nebo nemožnost věci nezávisí na vůli nebo působení nějaké příčiny	407
LXX. První a základní pravdy jsou také věčné a na nikom nezávisí	414
LXXI. Tvoření je nemožné, nic nemohlo být stvořeno	418
LXXII. Čas ani rozprostraněnost, ani místo, ani prostor nemohly být stvořeny, a tudíž není žádný stvořitel	419
LXXIII. Bytí či hmota — což je jedno a totéž — může mít svůj pohyb jen samo od sebe	434
LXXIV. Je směšné a nesmyslné tvrdit, že by všemohoucí a nanejvýš dokonalá bytost nicméně neměla žádnou viditelnou a vnímatelnou dokonalost	457
LXXV. Nejvyšší blaženost, kterou naši vyznavači Krista očekávají v nebi, je podle toho, co říkají, jenom blažeností pomyslnou	467

D Í L T Ř E T Í

LXXVI. Lidské bolesti, strasti, neřesti a špatnosti jasně dokazují, že neexistuje žádná nejvyšší nekonečně dobrá a nekonečně moudrá bytost, která by jim mohla zabránit	473
LXXVII. Kdyby existovalo nějaké božstvo, které by chtělo, aby lidé milovali, uctívali je a sloužili mu, jistě by se jim alespoň dostatečně projevilo a dalo jim poznat své záměry	491
LXXVIII. Je spousta falešných proroků a falešných zázraků	497
LXXIX. Kdyby světu vládl a všechno řídil všemohoucí, nekonečně dobrý a nekonečně moudrý Bůh, žádný tvor by nebyl ani znetvořený, ani neřestný, ani nešťastný	514
LXXX. Odmítnutí domněle nezvratných důvodů karteziánů o existenci nanejvýš dokonalého Boha	529
LXXXI. Přirozeně si uvědomujeme nekonečno prostoru, trvání neboli času a počtu, a je nemožné, aby prostor, čas a počet nebyly nekonečné	529
LXXXII. V jistém smyslu existuje mnoho nekonečen, ale je a může být jenom jedno jediné nekonečno absolutní a všeobsahující	536
LXXXIII. Cambraiský arcibiskup i autor knihy „Hledání pravdy“ se mýlí a klamou, směšují-li nekonečné bytí, které existuje, s domnělou nekonečně dokonalou bytostí, která neexistuje, a usuzují-li z existence jednoho na existenci druhého	538
LXXXIV. Všecky věci v přírodě vznikají a utvářejí se pohybem a shlukováním různých částic hmoty, které se různě seskupují a modifikují ve všechna jimi vytvářená tělesa	554
LXXXV. Rozdíl mezi vytvářením děl přírody a uměleckým tvořením	560
LXXXVI. Sami karteziáni jsou nuceni přiznat, že výtvořry přírody se mohly utvořit nebo uspořádat tak, jak jsou, působením přirozených zákonů, působením pohybu částic hmoty	568

LXXXVII. Musí tedy také uznat, že hmota má pohyb sama od sebe, což však odporuje jejich názoru	569
LXXXVIII. Chatrnost a bezduchost úvah, jimiž se naši věřící snaží omluvit Boha za nedokonalosti, neřesti a špatnosti, vady a zrůdnosti výtvorů přírody	570
LXXXIX. Osmý důkaz jalovosti a lživosti náboženství, vyvozený z nesprávnosti názoru o nehmotnosti a nesmrtnosti lidské duše	598
XC. Chatrnost a bezduchost soudů, jimiž vyznavači Boha chtějí dokázat nehmotnost a nesmrtnost duše	600
XCI. Vyvrácení jejich nesprávných soudů	606
XCII. Mínění starých Římanů o nesmrtnosti duše	616
XCIII. Myšlení, touhy, přání a citění dobra a zla jsou jenom vnitřní modifikace člověka nebo zvířete, kteří myslí, uvědomují si nebo kteří cítí dobro či zlo; a třebaže lidé i zvířata se skládají jenom z hmoty, neplyne z toho, že by myšlenky, touhy a citění dobra či zla musily být něčím kulatým nebo čtverhranným, jak si to představují karteziáni. A tím právě se činí směšnými stejně jako tím, že na základě chatrného důvodu chtějí upřít zvířatům vědomí a citění, což je názor hodný nejpříkřejšího odsouzení	617
XCIV. Ani Mojžíš, ani staří prorokové nevěřili v nesmrtnost duše	641
XCv. Proslulý přírodozpytec Plinius nevěřil v nesmrtnost duše; jeho názor na tuto věc	646
XCVI. Nevyhnutelnost zla je také důkazem, že neexistuje svrchovaná bytost, která by mohla zlu zabránit	648
XCvII. Všecky uvedené důkazy se navzájem shodují, vyplývají jedny z druhých, opírají se o sebe a potvrzují jedny druhé; a to je důkaz, že jsou skutečně spolehlivé a jisté	650
XCvIII. Závěr díla	651
IC. Slovo k čtenářům	664

PŘÍLOHY

I. Dopisy Jeana Mesliera	669
II. Z Voltairovy korespondence	681
III. Z řeči Anacharsise Clootse na zasedání Národního konventu	690

POZNÁMKY

Jean Meslier a historie jeho „Závěti“	693
Ediční poznámka	700
Literatura o Meslierovi	701
Jmenný rejstřík	703

